

Elof Westergaards prædiken 3. søndag i advent

Taler

Elof Westergaard
Biskop over Ribe Stift

Dato

17. december 2023

Sted

Ribe Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet, kapitel 1, vers 67-80

Salmer

Blomstre som en rosegård
Op, glædes alle
Hvorledes skal jeg møde

O kom, o kom, Immanuel
(Nadver): Det første lys er Ordet
Dejlig er jorden

Hejremanden er død. Han blev begravet for godt en uges tid siden. Det har været overskriften på en af de mindre notitser i en række af landets aviser i den forgangne uge. En mindre notits midt i de mange krigsskildringer og terrortrusler og håndboldfeberen.

Hejremanden: Erik hed han, og han fodrede gennem mange år fiskehejrerne i Frederiksberg Have. Han talte med hejrerne og forstod dem, kunne kalde dem til sig og snakke med dem.

Fiskehejrerne og han brugte mange timer sammen hver uge og udviklede vel det, man kan kalde en form for venskab, i alt fald blev hans imødekommenhed gengældt.

Jeg har aldrig mødt Erik, kendte ham ikke, men set flere små optagelser af ham og fiskehejrerne.

☐

Fortællingen om Hejremanden og hans daglige liv med fuglene bekræfter det,

som den amerikanske digter Wallace Stevens (1879-1955) engang formulerede i en tale, nemlig at der findes en universel poesi, som afspejles i alting. Og han tilføjede dertil: ”Konkrete iagttagelser er mere tilfredsstillende”.

Evangelieteksten i dag er en sang, og denne sang, hymne og lovsang til Gud, også kaldet Benedictus, er at forstå i samme ånd.

Den universelle poesi i et barns fødsel og i en venten på den, der skal komme. Glæden over gaven og forventningsglæden, menneskets erfaring og sansning, som så kalder på en poetisk form, en sang, et digt.

Det er, hvad Zakarias lovsang fremtræder som her i begyndelsen af Lukasevangeliet og ligefør julens fortælling følger dengang da: det skete i de dag, at der udgik en befaling fra kejser Augustus.....

□

Benedictus er Zakarias sang. Han glæder sig og er taknemmelig over sin nyfødte søn.

Zakarias formulerer så dertil i denne sang så smukt og stærkt kristentroens kerne på kortform.

Det gør han i en poetisk form, hvor det kristne mysterium ikke lukkes inde i bekendelsens indelukke, men hvor bekendelsen netop formet som en sang knyttes til noget af det mest livsgivende i dagligdagen, nemlig solopgangen.

Hør, hvad Zakarias synger. Han melder Jesu komme med ordene: ”Solopgangen fra det høje vil besøge os for at lyse for dem, der sidder i mørke og i dødens skygge”.

Jesu komme og solopgangen er forbundne.

Og dermed træder evangeliet egentlig kun endnu mere tydelig frem. Sangen forstørret underet, julens mysterium, ham vi venter på. Jesu komme til jord. Hans komme er en solopgang, en solopgang fra det høje.

Der findes en universel poesi, som afspejles i alting.

Det poetiske springs betydning er så, vil jeg påstå, endda helt afgørende for at slippe julen løs og at leve i kærlighed og forventning til, at ordet er blevet kød.

□

”Solopgangen fra det høje vil besøge os for at lyse for dem, der sidder i mørke og i dødens skygge”.

Det er som sagt Zakarias, Johannes Døberens far, som i glæde over sin søns fødsel, bryder ud i sang og synger om solopgangen fra det høje.

Det er ikke Johannes, hans eget barn, som er solopgangen fra det høje. Om Johannes synger han, at hans rolle skal være en anden: Johannes, Johannes Døberen, skal være med til at forberede og pege på den solopgang fra det høje, som kommer til verden med sit lys.

Denne solopgang fra det høje er Guds egen søn. Jesus Kristus, som fødes julenat.

□

Solopgang. Hvad er en solopgang egentlig?

Det er det daglige fænomen, hvor solen står op og bryder horisonten. Det sker, fordi jorden drejer om sin egen akse med omdrejningstiden på et døgn.

Her på vestkysten på Ribe egnen er det måske især solnedgangen, som vi lægger mærke til i det flade landskab. Det er ret fantastisk på en klar dag ved aftenstide at stå på diget ude ved kammerslusen og se solen gå ned.

Solopgangen har samme magi, når solen gløder ude mod øst og langsomt stiger op og skaber dag.

Solnedgang og solopgang kan fylde én med taknemlighed og glæde over dagen, og de kan samtidig også fylde en med forventning og håb til den kommende dag.

Solopgangen er forventningerne og forhåbninger til den dag, der lige er begyndt.

□

I en salme i vores salmebog er solopgangen også nævnt. Det er i en salme oprindeligt skrevet af Paul Gerhardt, midt i det 17. århundrede, som Brorson så 80 år senere oversætter og gendigter. Her i denne salme spørger salmedigteren:

Hvorledes skal jeg møde
og favne dig, min skat?
Du skønne morgenrøde
mod al min jammers nat! (DDS 86,1).

Solopgangen står i Brorsons salme her i kontrast til menneskets jammers nat. Kontrasten mellem Guds og menneskers verden males op, som forskellen mellem det skønne og al jammer, som mellem glæde og sorg, ja dybest set som kontrasten mellem liv og død.

Ser vi os omkring og tænker vi tilbage på det, som er sket i år og stadig finder sted, med store krige, massakrer og bombninger, i Ukraine og i Israel og Palæstina, så er det sandt. Al den ødelæggelse og destruktion. Al den mørke.

Længslen efter fred og glæde er stor, men vreden og hævnthørsten trives.

Og ser vi til måde, hvorpå vi mennesker lever med hinanden, så er der også meget, der kunne og burde være anderledes. Menneskets egoisme og dets havesyge er stor.

I Brorsonsalmens spørgsmål om, hvordan jeg dog skal favne dig, Gud, hører jeg derfor en længsel efter at det netop må kunne være anderledes. Et ønske om mere lys, større glæde, mere liv og mere nærvær i vi menneskers liv.

Det handler ikke om, hvordan jeg finder kernen i mig selv, men om hvordan vores liv må blive favnet af den gode Gud, og hvordan hans kærlighed, fred og nåde må møde os her midt i verdens mørke, og så ikke mindst om, hvordan vi mennesker i vores virke og samfund da kan få ledt vores fødder ind på fredens vej.

□

Mennesket har hænder og hjerte, men det kræver tillid til, hjælp og støtte fra Gud. Det kræver at vi sætter os selv til side. Det kræver at vi elsker Gud og elsker vores næste.

Vi skal leve med håb og i tillid til Guds komme. Han, som kommer som en solopgang, endda som en solopgang fra det høje. Han, som ikke bare ligner en solopgang, han er en solopgang, en solopgang fra det høje.

□

En solopgang fra det høje. Det er et vidunderligt udtryk, som angiver at Guds komme nok er at ligne en solopgang ude i horisontlinien, men det er mere end det: det er en solopgang fra det høje.

Forestil dig et helt mørkt univers, hvor lyset bryder frem oppe fra himlen, som himlens stjerner.

Eller forestil dig en verden hel fyldt af sne (trængsels sne, skriver Brorson i den samme salme), hvor lyset oppefra pludseligt får alt til at glimte.

Det er en sådan solopgang fra det høje, som Jesu fødsel er i menneskers liv.

Det græske ord vi oversætter det høje (ypsos) er også at finde i en af de gammeltestamentlige salmer (salme 18), og i denne salme bliver det både enkelt og klart formuleret, hvilken betydning Jesu fødsel får i menneskets verden. Om Gud lyder det her:

”Han, Gud, rakte ud fra det høje
og greb mig,
han trak mig op af de vældige vande”.

Gud redder mennesket og er menneskets støtte.

Det håb, skal vi leve ved, og ud af Guds kærlighed, er vi fordret at elske hinanden, søge venskab og stifte fred.

Kom, du solopgang fra det høje, kom snart, kom jul.

Amen

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

3. søndag i advent, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/elof-westergaards-praediken-3-sondag-i-advent>